

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ За кордоном

Тел. „Свобода“: BErgen 4-0807 4-0237

Тел. J. H. Cossow: BErgen 4-1016

FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

ФОРДОВА ФУНДАЦІЯ ДОСЯГАЄ ПІВ БІЛІОНА ДОЛ.

Нью-Йорк, 22 березня. — Президент Форд Мотор Компані з Дітройту і президент Фондації Форда, Генрі Форд II, оприлюднили звіт з мистків фундації за минулий рік. Зі звіту виявляється, що це найбільша чоловічоловба фундація в Америці, а може й у світі, бо її чистий масток з дня 31 грудня 1950 р. досягнув висоти \$492,678,255. Цей масток складається в найбільшій частині з уділів у підприємстві Форд Мотор Компані, вартості \$417,137,530. Крім того фундація має реальності понад шість мільйонів, а до того було з кінцем року готівки й цінних паперів у висоті понад 87 мільйонів.

АЛДЖЕР ГІСС У ТЮРМІ

Нью-Йорк. — Алджер Гісс, звинувачений у федеральній суді за кривоприштування запереченням, що він належав до Комуністичної партії, почав відсиджувати п'ятирічну кару тюрми. Якщо його поведінка буде добра, він може вийти на волю за двадцять місяців. Гісс це колишній високий урядовець в департаменті стейту. Йому доказували під час судової розправи, що він допустився державної зради разом з Віттакером Чемберсом, однак цей злочин уже задовнений і його не можна було за це судити.

ВАНДАЛИ ЗНИЩИЛИ ШКІЛЬНЕ УСТАТКУВАННЯ

Нью-Йорк. — Вночі з середи на четвер якась ватага вдерлася до нутра прилюдної школи ч. 143, приміщеної при Норт Шості й Гавемайер вулицями в Брукліні і здемолювала 25 шкільних кімнат. Згодують, що серед ватаги були шкільні учні, хоч знищення dokonали теж і старші. Вломники найшли в економічному відділі цілі скриньки ящиків, які мали бути закріплені з нагоди Великодня. Вони порозбивали ящики киданням об стіни і на себе самих. Теж пошкодили шафи, книжки і обстановку. Грошей не брали, бо учень тільки забрала їх з собою додому.

Протестанти програли процес у місті Нью-Йорк, щоб з міської площі забрати статуї католицьких монахів. Матері Кабріні. Суддя Яррут, жид, заявив, що монахи за життя помагають убогим дітям без різниці на віровизнання, згідно з засадами Нового Завіту.

РЕЗИГНАЦІЯ ПІСЛЯ СЛІДСТВА СЕНАТСЬКОЇ КОМІСІЇ В НЬО ЙОРКУ

З уваги, що під час слівства сенадської комісії в Нью-Йорку свідок Джан П. Крейн, голова товариства пожежних сторожів заявив, що з каси цього товариства він дав бешкетному посадиному міста, а тепершньому амбасадорові до Мексика, Вільямові О'Двайеру \$10,000 на передвирборчу агітацію, а тодішньому заступникові пожежного комісара Джеймсові Дж. Моранові \$55,000 на агітацію за закон прихильний для товариства, тепершній посадині Вілсону Р. Імелліттері зажадав добровільної резигнації Морана з його тепершнього становища комісара постачання води. Моран це зробив, щоб не допустити до примусового відуснення з посади, яка приносила йому \$15,000 річно до кінця життя. Під час слівства виявилося теж, що Моран є приятелем підземного типу, Френка Костелла. Товариство пожежних сторожів зажадало, щоб його голова, Крейн, резигнував з головної посади. Появилася з різних боків домагація, щоб О'Двайер резигнував зі становища амбасадора, однак він заявив, що це залежить від його „наставників“, які він далі має сповіяти свою дипломатичну службу. Сенадська комісія заповіла, що прослідить податкові вказівки О'Двайера й Морана, щоб переконатися, чи вони заплатили податки від грошей, отриманих в дарунок. — Комісія переводить свої далішні допити у Вашингтоні і наказала арештувати Якова Гузіка, одного з провідників ославленої підземної ватаги Ал Капона в Шікаго.

МОБІЛІЗАЦІЯ ПРОДУКЦІЇ ПІД ДОПИТАМИ КОНГРЕСУ

Вашингтон. — Досі дістали податкову полешку на загальну суму \$2,500,000 підприємства, які виробляють предмети для красної оборони. Для наглядю над продукцією покликано до життя Комісію Сторожі оборонної продукції в складі якої входять представники обох конгресових палат. З уваги на різні надужиття під час першої й другої світової війни, сен. Бурнет Р. Мейбанк заповів, що нова комісія почне вже в квітні допити над тепершніми податковими полешками, щоб заздалегідь забезпечити від можливих нових надужиттів. Першим свідком буде Чарлс Вілсон, голова оборонної мобілізації. Оби конгресові палати зголосили резолюцію з домагаанням, щоб Конгрес признав \$100,000 на постійну контроль й допити. Досі комісія дістала тільки \$50,000 на свою працю, а це невисатачливо. Комісія заважала, що вже дотепершній прохання домагаються податкових полешок в загальній висоті 11½ біліона доларів.

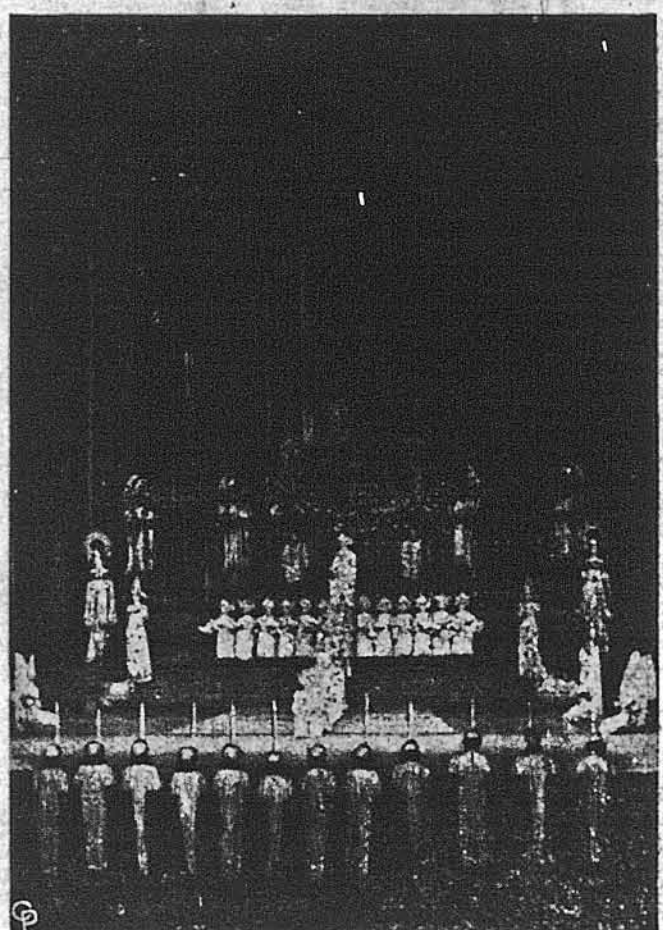
В АМЕРИЦІ

Бранка американських студентів, які перебувають на студіях закордоном, буде відбудуватися перед таємними американськими військовими комісіями. Треба тільки, щоб вони дістали про це повідомлення з поборного бюра в їхній рідній місцевості.

Комуністи переводять дуже сувору „пробірку вірності“ над усіма своїми агентами яких вони висилають на підтримку роботу агентів у різних урядових бюрах та установах. Це виявив сен. Фергусон у Конгресі.

Наркотиків вартості \$40,000 придобала влада на кораблі Крістофал, коли він причалив до пристані в Нью-Йорку з Панами, агенти найшли цілі мішки маріуани, яку пасажир продають теж шкільним дітям для одурювання.

Дві з половиною мільярдів при машинному писанні зужили статистичні підчас допитів сенадської комісії в Нью-Йорку. Допити тривали вісім днів.

„ГЕПНІ ІСТЕР“ — лунає по широким просторах нашої країни, як в найбільшій неділі, 25-го березня, великодні двоякі сповістят Свято Христового Воскресіння за латинським обрядом. Великдень за старим стилем, що його святкують українці, припадає в цьому році місяць пізніше, 29-го квітня. На фото: фрагмент величавого фестивалю „Слава Великодній“, що його традиційно влаштовують в „Радіо Свобода“ в Нью-Йорку, та який у великодню сесію оглядають десятки тисяч мешканців Метрополі і гостей з інших місцевостей та інших країн і континентів.

Ухвалою \$9,000 на народні цілі закінчено річні наради УНСоюзу

Нью-Йорк, 23 березня. — Цілим рядом ухвал і рекомендацій для добра і дальшого розвитку організації та внаслідкуванням 9,000 доларів на українські культурні, гуманітарні та інші громадські цілі закінчено тут вчора річні наради Головного Уряду Українського Народного Союзу, що відбувалися в готелю Статтлер від понеділка 19-го березня. З внаслідкуванням грошей дол. 5,000 призначено на видання нової книжки в англійській мові про Україну, — дол. 3,000 для Українського Народного Фонду і дол. 1,000 на поодинокі, головні місцеві культурні та гуманітарні цілі. Після ухвали муніципальної конвенції дол. 19,675 на подібні цілі, цюгорична ухвала з черговим значним фінансовим вкладом УНС в розбудову українського громадського життя в цій країні, крім того величезного вкладу, що його окремо дають 474 відділи УНС в поодиноких громадах і десятках тисяч Союзного членства.

Вчорашнього, четвертого з черги дня нарад, продовжувалося це дискусію над звітом редактора Українського Тижневика в англійській мові, заторкуючи при цьому цілий ряд проблем місцевої української лемоди, тут народженої і новопритої, та її підготовки до поступового перебрання тої великої української організації й культурної спадщини, яку створили їхні батьки і попередники в цій країні і найбільш маркантним виразником якої є УНСоюз. Рекомендовано поширити опіку над молоддю від наймолодших років, повести відповідну виховну, спортову, товариську та культурну акцію, включно з кампанією за придбанням 2,500 молодих членів до кінця цього року.

Після дискусії над справами молоді та прийняті звіту ред. Шумейка, обговорювано це даліше та прийнято звіт Контрольної Комісії.

На цій кінцевій сесії виступив з привітом сиккутивний директор ЗУАДКомітету, д-р Володимир Галан, дякуючи УНСоюзові і „Свободі“ за дотепершній великий матеріальний і моральний вклад в ведення ЗУАДКомітетом переселенно-догомовою акцію та прохачуючи далішньої допомоги. Д-р Галан зокрема звернувся до УНСоюзу за допомогою в найближчій акції ухваленій Кураторією УНФонду „Великодній Писанки“ на цілі ЗУАДКомітету.

НАРАДИ В ПАРИЖІ ПРОДОВЖУВАТИМУТЬСЯ ТАЄМНО

Париж, 23 березня. — Заді і відбуті сьогодні таємну сесію. Головного цілтю тої рішення було дати час совєтському представникові, А. Громикину, порозумітися зі своїм урядом в Москві та одержати від нього нові інструкції. З другого боку, причиною рішення відбудувати далішні наради при закритті дверей було бажання припинити пропаганду, яка досі відіграла „свою роль“ в труднощах будь-якого порозуміння. На вчорашній сесії тільки стверджено, що наради потрапили в „мертву точку“ і тому було б зайве їх продовжувати, повторюючи ті самі та відомі вже аргументи. В закритих нарадах, що почнуться сьогодні в гол. 4-тій після полудня, візьмуть участь тільки головні представники, кожний з одним своїм заступником. Головною і найбільшою „барикадою“ в тепершніх нарадах є становище Совєтів, які хотіли б говорити про обмеження зброєнь і навіть погоджуватися на евентуальну майбутню міжнародну контроль зброєнь, але рішуче відмовляються від пропозиції обмежити тепершній стан озброєння поодинокими країн.

ЗАКІНЧИЛАСЯ СЕСІЯ О. Н. В САНТЯГО

Сантьяго, Чиле. — Наради Економічно-Супільної Комісії О. Н., які тривали чотири з половиною тижня, покінчилися ствердженням, що конференція зробила поступ в розвитку програми комісії. Делегат Злучених Держав, Ізидор Лублін, який виїздить до Вашингтону на зібрання міністрів закордонних справ американських республік, оприлюднив комунікат з заявою, що совєтський блок потерпів невдачу у своєму змаганні до використання сесії на далішню комуністичну пропаганду.

ДЕСАНТ АМЕРИКАНСЬКИХ ПАРАШУТИСТІВ ЗА ВОРОЖИМИ ЛІНІЯМИ В КОРЕЇ

60-ТИСЯЧНИЙ ВОРОЖИЙ АРМІЯ ВІДТЯГНІВ ВІДВОРОТ. — РІВНОЧАСНО ПОЧАВСЯ АЛІАНТСЬКИЙ НАСТУП З ПІВДНЯ НА ПІВНІЧ ВІД СЕУЛ

Токіо, 23 березня. — Сильні з'єднання американських парашутних військ зробили вчора несподіваний десант 20 миль за ворожими лініями на північний захід від Сеул та около 10 миль на південь від 38-мої паралелі. Десант зроблено в долині ріки Імджін. В першому відомленню сказано, що парашутисти і „ренджерс“ перетали головну надбережну автостраду за ворожими лініями, один з найголовніших шляхів комуно-китайського відвороту. Десант, виконано б, був повною несподіванкою для ворога, що тільки в поодиноких випадках пробував ставити опір. Згідно зі загальними підрахунками, в аліантську пастку попали з'єднання чотирьох комуно-китайських армій в загальній силі около 60,000 воїків, що були призначені до оборони ліній на північ від Сеул, останнього ще багатору червоних на південь від паралелі. Рівночасно з десантом почався концентрований наступ аліантських військ з фронту з півдня, з виразною метою знищити маси оточених ворожих військ. В перших п'ятих годинах наступу аліантські війська поступили півтора милі вперед, випираючи ворога з його укріплених позицій.

Наступ парашутистів з півночі і сухопутних військ з півдня почався після повідомлення, що ворог почав окопуватися в тому районі на північ від Сеул та що йому на допомогу поспішає ще одна комуно-китайська армія. Рівночасно з атакою аліантських танкерних колон з півдня, аліантська авіація почала масову атаку військових зосереджень та воєнних об'єктів поза ворожими фронтовими лініями на західному і центральному секторах фронту. Бомбардувальники всіх типів і всіх родів почали скидувати сотні тонн розривних і запальних бомб та обливати горючою газозольною ворожі колонії й інші воєнні об'єкти обабіч 38-мої паралелі, завдаючи ворогові нову серію величезних втрат.

СОВЕТІ СПРАВЖИМИ ВОЛОДАРЯМИ СІНКИЯНГУ

Нью-Делі, 23 березня. — Тут зібрано достовірні інформації та докази, що за маріонетковим місцевим урядом в Сінкіянгу (китайський Туркестан), справжніми володарями тої країни з повною її контролює совєтсько-російські власті. Рівночасно з розвитком тої багатору країни в сильну військову базу, головню з розбудовою джерел стратегічних сировини, включно з ураном, росіяни скасували там всі права місцевого населення, обертаючи його в своїх рабів та в свою звичайну тяглову силу. Надіслано туди Московсько-російським чиновникам контролювати в цілості комуністичну промислову і сільсько-господарську продукцію, судноплавство, виконання та всі інші ділянки суспільного життя. В Сінкіянгу перебуває тепер около 23,000 регулярних совєтських військ з 9-тої дивізії, 11 і 7-го піхотних полків та 14-тої танкерної дивізії, під командуванням доведених генералів. Крім того там є ще цюнайменше така ж кількість совєтських агентів в уніформах всіляких „спеціалістів“.

Ізраїльська делегація в Об'єднаних Націях передала вчора Генеральному Секретаріатові, Комісії Посередництва та представникам чотирьох великих держав окремий меморіал, підписаний головною делегацією С. Ебаном, видигаючи нові пропозиції щодо замирення в Корей. В ізраїльському меморіалі пропонується відбутися в тій справі дві конференції, одну в справі негайного замирення зброї та припинення воєнних дій, а другу для обговорення всіх далеко-східних проблем з комуно-китайським урядом. Представник ізраїльської делегації заявив, що меморіал відзеркалює становище ізраїльського уряду в корейській кризі. Прихід аліантських військ в околицю 38-мої паралелі, старобі кордону між комуністичною північною та республіканською південною частинами Корей, актуалізує знову справу евентуального замирення зброї. Ізраїльський меморіал має тільки інформативний характер, що міг би бути поставлений на порядок нарад щойно тоді, якщоб його оформлено у відповідну резолюцію.

ІЗРАЇЛЬСЬКА ДЕЛЕГАЦІЯ В О. Н. ПРОПОНУЄ МІР В КОРЕЇ

Лейк Соксес, 23 березня. — Ізраїльська делегація в Об'єднаних Націях передала вчора Генеральному Секретаріатові, Комісії Посередництва та представникам чотирьох великих держав окремий меморіал, підписаний головною делегацією С. Ебаном, видигаючи нові пропозиції щодо замирення в Корей. В ізраїльському меморіалі пропонується відбутися в тій справі дві конференції, одну в справі негайного замирення зброї та припинення воєнних дій, а другу для обговорення всіх далеко-східних проблем з комуно-китайським урядом. Представник ізраїльської делегації заявив, що меморіал відзеркалює становище ізраїльського уряду в корейській кризі. Прихід аліантських військ в околицю 38-мої паралелі, старобі кордону між комуністичною північною та республіканською південною частинами Корей, актуалізує знову справу евентуального замирення зброї. Ізраїльський меморіал має тільки інформативний характер, що міг би бути поставлений на порядок нарад щойно тоді, якщоб його оформлено у відповідну резолюцію.

СОВЕТІ МОЖУТЬ МАТИ 50 АТОМОВИХ БОМБ

Рим, 23 березня. — Існують оправдані здогади, що Совєти вже сьогодні могли б мати на складі около 50 атомових бомб, заявив тут вчора д-р Геролд С. Урі, один з передових американських вчених в атомовій енергії. Урі, що є тепер в дорозі до Ізраїля, де литогоється рад наукових доповідей, рівночасно ствердив, що він сумнівається, чи Москва розвинула будь-яку можливість практичного використання атомової енергії для мирних і конструктивних цілей. „Я певний, що росіяни мають атомову бомбу, і я певний, що вони її експлуатували“ — твердив д-р Урі. — Щодо використання атомової бомби у війні, Урі заявив: — „В моїй голові немає двох думок, що на випадок війни на повну скалю, атомова бомба повинна бути використана негайно, і — по можливості — на найбільш болюче місце. Але я вірю, що ми не будемо фалшиво інтерпретувати прикордонних інцидентів“. Відносно стадії розвитку водневої бомби, д-р Урі заявив, що над цій працюється, але йому не відомо як далеко ця праця вже завансована.

В СВІТІ

Свята Неділя в Бразилії відбудеться 25 березня, в Нью-Йорку: Стайленд Касино, 142-га еска, голдін 2-га потопуді. В Брукліні: Премієр Пелес, 508 Соттер еска, голдін 4-та потопуді.

В британському парламенті знову виявлено деяке занепокоєння американською політикою в Корей. Британія бажала б дістати право вета в справі евентуального замирення атомової бомби, в початковий розвиток тої війни дала великий вклад.

В Лондоні в найбільших днях мають відбутися американсько-британські наради в справі загальної прохання далішніх кредитів в сирішнях на суму 30,000,000 дол.

Маріонетковий комуністичний уряд Польщі і Чехословаччини пропонує своїм „парламентаріям“ пропозиції бюджету на біжучий рік, сильно збільшуючи видатки на зброєння.

В Ірані новий рік починається 22-го березня. З цієї нагоди відбулися відповідні святкування і наради з участю шаха.

СВОБОДА SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sunday, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	\$10.00	One year	\$10.00
На шість місяців	\$5.25	Six months	\$5.25
На три місяці	\$2.75	Three months	\$2.75
В Джерсі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$12.00	One year	\$12.00
На шість місяців	\$6.50	Six months	\$6.50
На три місяці	\$3.50	Three months	\$3.50

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакції не відповідає.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ВЕСНЯНІ НАДІЇ І ПОБОЮВАННЯ

В політиці, як в природі: весна приносить зі собою найбільше надій і найбільше непевноти. В другому дні в Нью-Йорку і околиці апав сніг, хоча всі заповідали, "ясну і сезонну погоду". Що принесе зі собою весна в політиці: бурю чи погоду?

Війна в Кореї знову входить в стадію важливих рішень. З альянськими військами у безпосередньому віддаленні від фатальної 38-ї паралелі знову виникла проблема: переступати паралелю і продовжувати наступ та здійснювати раз встановлені Об'єднаними Націями воєнні цілі, чи зупинитися на тій штучній лінії, без будь-яких природних можливостей оборони, і дати червоним можливість перерозгледуватися та дати їм нагоду, щоб радше вони знову переступили паралелю?

З нааянних коментарів і міркувань на цю тему виходило б, що для альянсів і так зле, і так недобре. Бо яка користь переступати ту лінію, як ворог завжди може відступити в недовторкальну "протеговану базу" в Манджурії і завжди найово та завжди своїми силами знову наступати? Не можна теж залишатися на паралелі, бо вона немає жадного стратегічного значення і проблеми корейської війни мілітарно не розв'язує. Тільки тепер вже повідомлено, хоча й неофіційно, що на випадок, коли б червоні почали проти альянсів теж повітряну війну, тоді альянські авіація дістане доручення негайно атакувати ворожі повітряні бази в Манджурії. Це цілком певно потягнуло б за собою теоретичну можливість акції ворожої авіації проти альянських баз в Японії і тоді проблема "паралелі" виступила б в далеко ширшому, бо світовому масштабі.

З теперішнього положення в Кореї можна тільки вносити, що сама війна в Кореї, як така, далеко не є найважливіша та що вона є тільки маневром у великому світовому змаганні. Весна принесла нові надії і нові побоювання теж на корейському терені.

Але куди більші надії і побоювання наступили з весною на європейському континенті, що все ще залишається головним предметом теперішнього світового спору. Надії там невеликі. Вони зв'язані головним з чотири-державною зустріною конференцією в Парижі та з можливостями, що за них великі держави говорять, вони не повинні бігти. Мирні інтенції Заходу кожному відомі і з того боку не можна сподіватися причини до війни. Совєтська настирливість щодо переговорів коментується як щонайменше неспівдоговність до війни, отже теж бажання бодей відпочити її вибух. Цю надію скріпляє тепер вже справді інтенсивна оборонна підготовка Заходу. Але вона рівночасно теж викликає занепокоєння, що Совєти, не маючи фізичної можливості додержати зі Заходом кроку в зброєнні, готові рішитися на війну негайно, заки альянті ще не тільки не перевищили, але й не дорівняли совєтській військовій силі. Альянті почали свою оборонну підготовку основною і на довшу мету. Цьогорічна весна може бути рішальна, чи цю підготовку пошастить завершити.

Рівночасно з цим в Америці появилися перші передвісники "нової політики" у відношенні до Совєтів. Цими передвісниками треба вважати резолюцію сенатора МекМагона і репрезентанта Рібкона в обох Палатах Конгресу зі заявою приязні до "всіх інших народів, включно з російським"; лист державного секретаря Ачесона до обох конгресових комісій закордонних справ з підтримкою згаданої резолюції та з посереднім закликом до народів світу, включно, з народами Совєтського Союзу, отже вже з народами, а не з одним народом совєтської імперії, щоб вони включилися у велику будову миру, яку здвгають Злучені Держави і їх союзники.

З весною, значить, в багатьох випадках заповідається "нова політика", що могла б навіяти теж деякі нові надії, якби не старі грихи в ній, що радше навіяють старі побоювання. В цій б "новій" політиці все ще не має нової виразної вимоги на визволення поневолених народів, між ними головною українського, без чого ніколи не може бути справжньої весни в політиці та оправданої надії на тривкий мир.

"НОВА" ЧИ СТАРА РОСІЯ?

Не знати, чи припадково, чи за пляном зішлись водночас в ідеї відбудови Росії на засадах давньої централістичної системи два визначні американці: Сенатор Брайен МекМагон — демократ зі стейту Коннектикут і недавній високий урядовець департаменту стейту Джордж Ф. Кеннан. Оба належать до творців американської політики.

Сен. МекМагон є автором резолюції, в якій визнається проголошені декларації "американської приязні до російського народу". Він наче благословив нове спечений комітет під назвою "Приятелі Борців за Російську Волю" на обіді в Тавн Голл Клубі у Нью-Йорку, який працюватиме під закликом волі до російського народу.

Джордж Ф. Кеннан, це колишній високий урядовець департаменту стейту і керівник політики у відношенні до Совєтської Росії, який написав засади цієї політики у спеціальній рефераті в липні 1947 р. під прикритим ім'ям "Мр. X", поміщеним у журналі "Форен Афферс" — тобто, "Закордонні Справи". У ній він обговорив особби стримання російської експансії.

У найновішому виданні цього квартальника, Кеннан поміщує ще одну статтю, під заголовком "Америка й майбутність Росії", зміст якої отсе передаємо. Кеннан є тої думки, що Америка є виправдана у своїх надіях, що Росія переміститься на таку націю, яка погодиться з існуванням більш стабільного світового ладу без спричинення нової світової війни. Та заки до цього прийде, Кеннан застаналяється над змінами в самій Росії, які давали б підставу прийняти Росію до світової суспільності.

Сама війна, на думку автора, не зробить Росії такою державою, якої Америка собі бажала б. Що більше, міркує він, не є правдоподібне, щоб війна причинилася до вироблення такого напрямку в Росії, хіба, що Америка попри військові засоби придуляє ще якісь мудрі і тривалі способи для ослаблення такої цілі. Стримання війни на довгі часи не виключає приходу іншої Росії — впевняє Кеннан.

Однак, все одно, буде війна, чи ні, Америка, на думку автора, повинна виробити собі конструктивну ідею такої Росії, яку вона бажала б бачити в світі.

Кеннан одверто признає, що на підставі своєї економічної історії Росія не розвине своєї "капіталістичної і ліберально-демократичної системи", але такі вірити, що це не перешкоджає створенню ліберального режиму в майбутності. "Немає жадної ліберальної традиції ніж напрям, який уже існував в Росії в минулому... Багато російських оцінників і груп, у сучасному моменті перейняли цю традицію, зроблять усе, що в їх силах, щоб зробити цей напрям панівною думкою в російській майбутності" — заявляє Кеннан.

Дальші його міркування такі: Коли скінчиться совєтська війна, Америка не повинна нервовно розпоряджати

людьми, які прийдуть по Совєтах з різними паперовими теоріями для випробування, "чи вони не будуть згідні з американським розумінням демократії". Американці мають право вижидати деяких змін в "особовості Російської держави" і додас, що до необхідних перемін належить скасування раз на завжди Залізної Заслони... признання деяких обмежень у внутрішній владі і "застановлення негідної руйнівницької гри імперіалістичної експансії й гніту".

Якщо б прийшло до війни, то на такий випадок Кеннан радить не дати себе звести "невмісними й баламутними поняттями про воєнні цілі". Спеціально дораджує вистерігатися "тиранії газел".

Він піддає такі ради на випадок війни з Росією: Не треба давати притоки, щоб російський народ вважав американців за своїх ворогів, або щоб американці вважали росіян за їх ворогів. Треба завжди тримати перед очима російського народу доказ, що Америка відноситься прихильно до його минулого і до майбутнього. Треба дати росіянам відчуття, що "ми стоїмо по бачному бо-

Б. Козловський.

ПАМ'ЯТАЙМО ПРО НИХ!

Немов у відповідь на розпалений крик про порятунок, що ним суттю своєю був опублікований в "Свободі" (ч. 56) "Відкритий лист до Американського Громадянства" п. Орлігора-Силєнка, Сенат ЗДА схвалив поправку до іміграційного закону, згідно з якою не тільки колишня приналежність до совєтських професійних спілок або праця в совєтських установах, а й вимушене перебування в комуністичній партії самі по собі не можуть бути перешкодою для іміграції до ЗДА. Потребу й доцільність такої поправки визнав навіть автор останнього іміграційного закону сенатор Мек-Каррен. Текст цієї поправки передає Палата Репрезентантів, яка вже схвалила її, так, що тепер треба ще тільки підпису президента Трумана (що, очевидно, станеться) і новий законопроект незбаром відчинить двері Америки для всіх тих "Силєнок", що лишались були поза ними. З полетією зігнули в Європі на згадану вістку тисячі тих наших невинних в більшовизмі земляків, які лише в наслідок надто формалістичного тлумачення іміграційного закону опинилися були з родинами за бортом життя, та ще мов з випченням на лобі ганебним тавром запізденого совєтського агента. З полетією зігнули на цю вістку і всі ми, їх щастливий заокеанський брати, що з таким дупливим болем і меначе докором сумління читали страшний своєю правдою лист п. Орлігора-Силєнка.

Виправлення іміграційного закону має особливе значення саме для української національної групи на еміграції, і то не тому лише, що вона є однією з найбільших чисельно, а

ці і що наша перемога, якщо вона прийде, дасть їм нагоду подбати самим за свою долю і змагати до щастливішої майбутності".

Заключення, яким Кеннан ініціює свої міркування, таке: "Не можна змагати до насильного скинення совєтської системи пропагандою і агітацією. Найважливішим чинником, який може причинитися до внутрішніх змін в Росії, це вплив доброго прикладу".

Виходить, що Кеннан далі стоїть на становищі оптиміста зі школи "дессе фер", — тобто хай діється, що хоче. Саме ствердження лиха і остра, щоб не робити цього, або того, що лиха не направить. Шукання приязні "російського народу" теж не є розв'язкою справи, бо Америка придержується такої політики від непамятних часів. Та під теперішній час і ця політика є невиспівдана, бо під "Росією" треба розуміти імперію, яка гнобить різні народи і на цьому побудувала свою закордонну силу, яка тепер загрожувала навіть Америці. Отже саме прозріває і авторам півнів американської політики супроти Росії й надалі цій політиці однією доцільною план: розчленування Росії на її складові частини, тобто на творення національних держав з поневолених Росією народів, в тому української держави.

й тому, що якраз до неї належить переважна більшість колишніх "совєтських людей". Отже слід шире вітати енергійну й вільну акцію в цій справі ЗДА й Українського Конгресового Комітету, аргументами яких, як в ідзичено в пресі, переважно зазвичай свій успіх в Сенаті поправка іміграційного закону. Однак було б нерозважним "спочити на лаврах" цієї перемоги. У деяких окремих виконавців нового закону в Європі можлива, "інерція" старого формального підходу до справи, а в поодиноких випадках припустимі навіть маніпуляції добре замаскованої ворожої руки з метою бойкотування або хоч гальмування закону. Одне слово, закон повинен бути не тільки схвалений, а й проведений у життя згідно з його буквою, але й його духом. На наш широкій загаль лясас почесний і відповідальний обов'язок допомогти щодо цього американській владі й своїм землякам, алярмуючи про кожний фактичний перевірний випадок порушення нового закону нашим високим громадянським чинникам для дальшого реагування в належних інстанціях в інтересах закону й правди.

Проте, навіть в найкращому випадку, буде зроблене це далеко не все. Адже крім тих, на шляху яких до Америки стала була несправедлива інтерпретація іміграційного закону, лишається ще й не менше таких, яким еміграційний шлях заступила сама їхня доля — старечий вік, інвалідність, хвороби й т. ін. Навіть ті "щастливці" з них, що влаштовані, на вєсому готовому" десь в німечькому "альтергаймі", нїзвідки не дістаючи жадного пфеніга,

часто-густо в своїй безвідрадній самотності позбавлені не лише рідного друкованого слова, а й можливості написати листа близькій людині. А сміливі з таких, що живуть в безпросвітних злидних дєсь у європейських клунях, не знаючи, де будуть, що їстимуть вони завтра! Ось родина з трьох душ, що втративши через свою малописемність статус ДП, може дозволити собі купити фунт м'яса та сала лише один раз на місяць! Ось жінка, що після грипу оглухла, тим часом як її залишений напризволяще 10-літній син упав з вікна другого поверху. А ось професор Українського Вільного Університету, що тупиться в темному кутку геть переповненої таборової кімнати. Два ліжка поруч: на одному — він сам із змученим, хворобливим, пом'ятим роками й лихом обличчям, на другому — мов кістяк його 80-літньої матері, в якій болить "все"... Таких прикладів можна навести безліч. І неважє ж усі ми, що вже встигли забути ті "темні кутки" або й звагали їх ніколи не знали, не зрозуміли, що лише зможемо, щоб кинути в них бодей промінє надії!!

Безперечно, ЗУАДК багато зробив і робить у цьому напрямку, але не може все знати, все охопити, допомогти всім. Проте, безперечно і те, що не все почате доведено до кінця, не всі можливості й способи використано, зокрема мало притягнуто до співучасті в цій справі наш широкій загаль. Чомусь ніяк не зрушиться з місця, напр. питання про створення Будинку Вчених у Мюмхєн. Чомусь майже не практикується у нас збирання пожертв (хоча б через пресу) для окремих осіб навіть в найбільш кричущих випадках або на якісь вузько й практично визначені цілі. Тим часом досвід доводить, що ніякі абстрактні заклики про допомогу не промовляють до людського серця, як мова фактів, як заклики до безпосередньої живої акції в конкретному, виключеному з життя випадку.

І ще не можна забувати однієї важливої обставини. Якби нам навіть пощастило так чи інакше дати людській умовині життя всім приреченим на залишення в Європі братам, на цьому ще не можна було б заспокоюватися. Адже навіть і тоді вони мусіли б зазнавати психічних мук, день-крізь-день і ніч-крізь-ніч відчувати над собою Дамоклів меч більшовицької навали. З-поміж деяких теоретично можливих тут способів поліпшити їхнє становище я хочу коротко нагадати один. Колись "теоретично" порушувалося вже питання про перевезення таких скитальців до Еспанії. Тоді цей проект не мав під собою ніякого реального ґрунту, але часи змінюються: з Еспанією відновлено дипломатичні стосунки, Еспанія тріумфально вітала американського амбасадора Гріффіса, Еспанія переживає свою весну й послужливо залучається до західного світу, плекаючи надії передусім на поширення на неї плану Маршала. Можливо, що така Еспанія згодилася би прийняти наших скитальців, частково навіть і своїм коштом. Мало-преступні Піреней під охоро-

ною могутньої альянської авіації і флоту дали б далеко надійніший захист і нашим безборонним скитальцям в разі вибуху війни в Європі. В усякому разі поступати в еспанські двері було б варто. Як це зробити — не може бути темою газетної статті. Наші УКК і ЗУАДК знають краще за нас, які дороги ведуть до дверей Еспанії.

ЛАКЕЙ ГРЕЧУХА ПРО УКРАЇНУ

М. Гречуха, голова Президії Верховної Ради УРСР, написав для московської "Правди" статтю "Під прапором сталінського дружби народів". Крім відомих фраз про "нерозривну дружбу і єдність українського і російського народів", М. Гречуха подає деякі цікаві числа з життя України.

Він запевняє, що промисловість України не тільки дорівняла передвоєнному стану, але перевищила його. Вже в 1950, український промисел продукував на 15% більше як перед війною. План на 1950 р. виконано на 103%. По війні повстали на Україні нові галузі промислу, в тому газова, видобутку бурого вугілля і будівельна. Донбас цілком змеханізовано й умовини праці в копальнях набагато "кращі", як перед війною.

В сільському господарстві МТС України виконали на 42% більше тракторних робіт, як в 1940 р. Засівна площа бавовни збільшилася в порівнянні з 1949 р. на 3 рази. Також збільшено посівну площу під коноплі, льон і цукровий буряк на 124%.

На Україні переведено "укрупнення" 20,000 менших колгоспів. Колгоспи і радгоспи України здали державі в 1950 р. 92 мільйони харчових продуктів більше, як в 1949 р. Гречуха окремо займається ЗУЗ. Він пише: "За останні роки на західно-українських землях вибудовано понад 2,000 промислових підприємств. Львів переіменований на один з найбільших промислових центрів держави. Під весну 1950 р. вже майже завершено колективізацію ЗУЗ".

Про культурне життя України Гречуха подає такі цифри: тепер на Україні працюють 92 театри, 125 музеїв, в 1950 р. видано 75 мільйонів книжок, в тому 3 мільйони класиків зарискум - лєнінізму. В Україні видаються 906 газет з тиражем 42,5 мільйонів примірників. У бібліотеках України працюють 38 науково-дослідних інститутів.

Що ціла українська продукція огралосястю з України російським, "старшим братом" та що ціла під-совєтсько-українська "культура" заключається в примусовому ідопоклонстві Сталінові — про це лакей Гречуха, очевидно не написав.

(За У. у. Ф.)

Іван Смолий.

БЛУДНИЙ СИН

(Оповідання).

...То він вже десь розпрягає коні. Лихий, втомлений до краю цілоденною оркою. Насипав коням оброку в жолоб, вишав на кілок зброю, а плут серед подвіря лишав. Важко ступав в хату... Став біля порога, понурив як січ, сів важко на стільці, роззував черевик. І мовчав. І всі мовчав в хаті. На ліжку вона, Юлія! Він навіть не глядять у цю сторону, де під одіялами, ковдрами закутана лежить вона вже довгими місяцями, як купа безкістного мяса. Обличчя як одіяло, смугле волосся в неладі помішане. А біля неї діти: Волтер, Мері. Йому чотири, їй два. Замурзані, тільки в сорочках, вони пальці ссе і дивяться безмовно на нього...

Істи хочуть! Кров його пила б! Як не подасть, видихають. Та й він, що натрудився вдесь день, чи має що приготувати? Чи хто подасть йому? Пі-

дуть вони геть з міста на село. Куплять собі фарму. О, не вишло діло з матір'ю вдома, буде тут господарем. Земля всоди земля і сонце однаково освітять, і дощ зрешту так само ласкаво, і трава зеленіє однаково. Мав він грошків, додав Юлія, і купили фарму. Оце саме... Самотні серед піль, бо дешево було. І ніби їх садиба рідна під Зашківцями, тільки краща. А кругом збіжжя, а землі тут стільки, що добре треба з ранку до ночі щодини натягатися, щоб все обійти, худоба розвелася, курні, городина поплатна.

А потім пішло все шкереберть. Спершу стало важче, як діти прийшли. А потім уже й виходу знайти не міг. Він зразу й не розумів гарязд, що воно діється. Стала Юлія знемагати. От ранком не підведеться з ліжка. Ну, не встане. Десь, як дітей годувала на полі, як до цієї землі чужої притулялася міцно, стомлена з дитвором, лихого прийшло. Не підвелася, день, другий, тиждень. Стала розпухати, безладніла. Кликав докторів, других, платив, лічив — а вона лежала. Навіть підвестись не могла для себе. Йї їсти подай, дітям, худобі, курам, полє обійди, город, в місто відвези, продай

продукт, купу, чого треба...

Мовчав, спершу, робив, заціпивши зуби. У серці гріла ласка й любов. Скільки разів глянув на неї, свою немітку, опущену, колінь таку красну й сильну Юлію, — серце топилось, мліло. Зідхав тільки, заціплював зуби і йшов до праці днями й ночами, надириваючись, з надією, що все так колінь воно скінчиться, буде краще.

А потім, як прийшли жнива, як все зринуло нараз, як дівора пиццала вдома, ревіла негодована худоба, а він безтямно метушився по заганах, щоб зібрати збіжжя, що наче вода пливало, перетягало, на землю, — тоді висохла любов до дня, жар пекельний спалив душу.

То стояв над її ліжком. — Ну, то як? Будеш жити чи здихати? — питав. — Чи сама здохнеш, чи і я і діти з тобою?

І гарні очі заливалися сльозами, її груди стрясав глибокий плач.

— Михайле! Михайле! Війсь Бога! Що ж я винна? Він стояв над нею і мовчав. Холодом віяло на душу. Якись ворожій темні сили кружили довкруги нього, пологоючи його, регочучись з наругою. Його безцінні всі його змаган-

ня, що пропаде його життя, що не буде йому радости ні щастя ніколи. Без материного благословення пішов по цаста. Як блудний син кинув їх напризволяще, кинув рідну землю, що аж просилася, астилася йому до ніг, і життя і вдоволення обіщючи. А то сльози материні, а то кривда над ним стоїть...

Його огортав нараз жал, він сівав біля ліжка жінки, плакав, жалів. А на другий день знову ставав як несамоувищий, страшний, аж жінка німіла з жаху, і діти тупили до неї, коли входив у хату.

Зібрав осінню худий врожай, оглянув усе, обійшов, причепурих сак-так і прихвзав з якимись людьми. Оглядали хату, цінували поле. Торгувалися. Продав за будуще, посадив дітей на підкову, жінку з постілля між клунками, і поїхали назад у велике людське муравлище.

Крімшля темнота кругом нього. Холодна тьма. А в нього в руках жаган. І з цілою силою бє ним у тьму, наче хочє роззолотити її на брили, розсіпатися. Бє... А вона дзвенить, гуде, міцна, суцільна, і ніби вальється на нього, придавлює. Блиснув сліпучо ліхтарик. По-

заду нього люди, як і він, у вузькому тунелі, в ямі. А він поперед. Вони ось обрубують, обточують кругло стіни тунелю, вигладжують верстви глини й каменю, ставлять підпори, залізні стовпи, склепіння. Зі стін капає вода, під ногами людей хитається вона чорним озером, люди чалапають у ній плоскошчуть. А він на самому переді у високих гумових чоботях стоїть у воді і добавс жаганом і сверлить сверлами непроходиму стіну.

Будують підземну залізницю. Попід містом, попід кварталами, попід морськими протоками. Ось і над головами море. Струсо лється вода, може ввівратися, хлинуть масою, затопить все. Ось з плоскотом падають з гори в воду відмоклі брили каменю, глини.

Взяв цю роботу, зараз, як приїхали в місто. Жінка, хай вона собі тут лежить. Накупить їм там всьцяни і до роботи. З ночі до ночі. І в ніч. Як колінь батько, з незнаною силою, з диким зав'язаттям. Ніби ось пробє стіну темряви, ніби виїде на сонце, на простори, ніби зміниться його життя...

А тунелі тагнулися мільями, десятками миль, а життя розстилялося роками. Юлія згасла, затихла однієї днини, ва-

віль не знають коли, бо коли вернувся з роботи, вже захохла. Поховав її без жалю, байдужий. Зрадів навіть зразу, що вдруге оженився. А потім якось роздумався, махнув рукою, плонував на все.

Діти росли, мужніли, буйні, годовані. Він жив для них, для них клялися тепер зелені папери. А найкращий банк — наука. Не будуть його діти, як він, як його батько, надириватися в роботу, заживуть легше. Він одягав їх, годував, рік за роком. Вони росли самі. Він не мав навіть часу побувати з ними, поговорити, розпитати, вічно в роботі, в метушні. А як сходилися інколи в свято чи в неділю, він пробував говорити з ними і помовчав. Якесь почуття складалося в його серці. Ніби його діти. Рідні. Рідна кров. І такі дивні, чужі... Ось своволять, балакають скороговоркою, що йому важко зрозуміти, про що йде.

(Продовження буде).

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ. БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ, А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

Др. мед. Осип Берест
Авторські права застережені.

ЧУДА В МЕДИЦИНІ

III. ЛЮРД — ОЧИМА ЛІКАРЯ
„Встань, бери свою постіль і
їди додому“ (Mat. IX. 2-9).
Шеня про Бернадотте

Такий наголовок має голос-на книжка Верфеля про Бернадотте та чудесні оздоровлення в Люрді. Під таким самим наголовоком існує прегарний фільм. Чудесні оздоровлення з різних тяжких недуг з кінці від найдавніших часів у різних сторонах світу. Вони траплялися а то й трапляються нині далі, не лише в Люрді, але також у інших святих місцях і церквах, каплицях. В останньому часі доносять, наприклад, про чудесні оздоровлення, що їх творить один італійський священик через рукопокладання. Офіційно медицина дотепер тим чудесними оздоровленнями не займалася зовсім. Останніми часами, внаслідок великого зацікавлення лікарів лікарського світу взаїмовідносинами душі і тіла, або скажимо по вченому відношенням психічних проявів до фізичних („психо-соматика“), починає медицина займатися також чудесними оздоровленнями. Деякі приклади медициною психології ідуть так далеко, що уважають причиною усіх недуг (і органічних!) розлади в душевному стані людини. Відвід вони хотіли б усі недуги лікувати психологічними методами. Такі спроби були вже в медицині в минулому (Месмер, Кус, Целієлі) та вони не видалися життєві процеси.

З усіх чудесних оздоровлень про які чуємо, наукову вартість мають лише чудесні оздоровлення, або як їх називає медицина „поза-медицини“, що сталися в Люрді. Вони одинокі досі, як зараз пізнаємо, докладаю прослідження лікарським науковим світом.

Хочемо коротко переповісти історію Бернадотте — вона як бо являється головною фігурою в дискусії надприродних явищ.

В 1858 році являється в скелі долини Масабел біля Люрда департаменту Гауте — Піринеї, 14-літній дівчинка Бернадотте Субірус жіночка постать, яка велить їй вигрибати землю під скалою. На тому місці витривкає досі укрите джерело. Під час однієї візії (їх бо усіх було 18) з'явився на питання хто вона, відповідала: „Я є Непорочне Зачаття“!

Вістка про незвичайні явища відбивається широко в месабель стає місцем проці, діють перші чудесні оздоровлення. Подіями зацікавлюється духовний та лікарський світ.

В 1858 році епископ з Тарбес скликає першу духовно-лікарську комісію для прослідження усіх явищ в зв'язку з чудесними оздоровленнями в Люрді. Бернадотте вступає до монастиря в Неверсе, де умирає в 1879 році після довгої недуги (туберкульоза). Після докладної провірки в 1933 році Церква (Папа Пій XI) узнала Бернадотте за святу.

Прослідження чудесних оздоровлень в Люрді

Прослідженням чудесних або після медичної термінології „поза-медицини“ чи так „надприродних“ оздоровлень в Люрді займається від 1882 ро-

ку особлива лікарська комісія „Bureau des Constatastions Medicales“ (В. С. М.)

Кожний лікар має право вглянути в працю тої комісії. Наприклад в 1938 році відвідало це Бюро 794 лікарів. Предсідником В.С.М. були від 1891: Boissairie, Le Bec, Marchand, Vallet.

Цей послідний с від 1925 року. Усі ці лікарі с авторами різних праць про чудесні оздоровлення в Люрді. Праці ті являються важливими джерелами для дальших лікарських дослідів. Припадки чудесних оздоровлень в Люрді подається до загального відома від 1858 р. „Journal de la Grotte“, від 1888 р. в „Annales de Notre-Dame de Lourdes“, від 1928 р. в „Bulletin de l'Association Medecale Internationale de Notre-Dame de Lourdes“. Крім вище згаданих дослідників чудесних оздоровлень в Люрді, треба ще згадати G. Bertrin, Lassare, L. Schliager-a.

Звичайно хворі прибувають до Люрда з проханням в супроводі лікарів і санітарного персоналу. Ранком хворі разом із здоровими прочанами прислуховуються Службі Божій, яка правиться під голім небом перед печерою в Люрді. Відтак хворі беруть купелі в джерельній воді, що випливає з печери скали, чоловіки і жінки окремо.

Підчас купелі хворі відмовляють молитви під проводом священників. Воду в басені міняється 2 рази на 24 години. Під час процесії з Найсвятішими Тайнами, яка являється найважливішою церемонією в Люрді, нарід (хворі і здорові прочани) моляться голосно просячи оздоровлення. Підчас того священник благословить кожного Найсвятішими Тайнами. Тяжко хворі лежать на ношах або сидять у кріслах. Цікаво знати, що санітарну службу в Люрді біля хворих сповняють густо-часто сторонні люди, які жертвують себе для опіки над хворими.

Ствердження чудесного оздоровлення

Ствердження чудесного оздоровлення відбувається в бюрах В. С. М. через лікарів, на підставі пропозицій лікарських посвідків, що стверджують недугу оздоровленого перед видужанням. Такі посвідки виставляє також В. С. М. хворим після прибуття до Люрда, але діється це рідко. Хто не має лікарської посвідки за останніми 6 тижнів перед видужанням, той не може бути зареєстрований в бюрах В. С. М. як чудесно оздоровлений. Впрочім ствердження комісією В. С. М., що дане оздоровлення не дається пояснити лікарським способом думання, тобто, що воно є поза-медицине, надприродне, відбувається щойно після докладного прослідження даного припадку (переслухання лікарів та інших свідків) та після певного часу, часто по році, або й пізніше. Щойно тоді оголошують даний припадок в згаданому лікарському бюлетені, при чому В. С. М. не уважає себе компетентним стверджувати „чудесний“ спосіб оздоровлення, як будемо бачити, а покликає до цього с церковні власті.

(Продовження буде).

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ДІТРОЙТ, МІННІ.

Святочна Академія в честь Тараса Шевченка

На підсвіщенні ступеня, прикритих українським килимом, стояв портрет Тараса Шевченка, прикрашений багатоглибкими рушниками і орієнтованими розкішними пальмами. По обох боках сцени мажестатично стояли пранори на чотирьох колесах, волю людства, за яку борюється славний син України — Тарас Шевченко і якого оце українська громада Дітройту зійшлася „спом'янути тихим словом“.

Залував свободний гимн Америки з-під акомпаніменту л-ні Марти Тарнавської, а потім, скромне та тихе слово привітання і відкриття святої програми, голови Філії УККА — Франка Гузіля.

Тихо, повагом, чоловічий хор ООЧСУ під батуту Богдана Сарамати проспівав „Заповіт“ Шевченка-Лисенка а пізніше слідував гримкий „Прометей“ Стеценка і дві пісні з народних мотивів.

Наскрізь академічний реферат передав д-р Мирон Доліницький про життя і творчість Тараса Шевченка. Навчав в каледжескопії проходив перед учасниками великі ідеї заховані в творях нашого генія, які він так бажав заціпити в українському народі. На вибрані цитати з творів Шевченка, шановний промовець збудував свій цінний та великий удачний і патріотичний реферат.

В декламції ми знову почули Юлію Шустакевич, яка тим разом передала драматичну поему Шевченка „Ліч в неволі ді і ночі“, і в якій можна було відчувати велику скаргу і душевний переживання поета, коли він перебував на заслани.

Оваційно публіка вітала українського віоліста — Тараса Губицького, що відіграв на віолі (альті) „Аве Марія“ Шуберта, як релігійний гимн, присвячений Матері Божій, і „Дніпрову Пісню“, свого власного укладу, як окрему привітання в честь Тараса Шевченка. По виконанні повних двох композицій, на бажання самого музиканта, учасники свято здержалися від аплаузу. Зате ж по дальшій продукції „Рондо“ Моцарта і „Капріс 24“ Паганіні, з'явилася оваційна та щедрі браура, викликаючи симпатичного музиканта і даючи йому сердечне привітання. Для виступу Тараса Губицького, акомпанімент на піані спочивав в руках Нормана Гіффорда.

З глибоким та сердечним чуттям співала Наталка Носенко під акомпанімент Марти Тарнавської „Плавай, плавай лебедонько“ Шевченка-Лисенка, „Нащо мені чорні брови“ Шевченка-Лисенка і „Горить моє серце“ Лесі Українки-Лопатинської. Гаряче оплескування виступу артистки, яка це й тим здобула симпатію учасників, що появилась в українському костюмі. Викликувало її поновно на сцену, і так на бажання публіки солістка додала ще „Ой не світи місяченьку“ Лисенка.

До збірки промови головної контролер Українського Конгресового Комітету Америки і радий Філії УККА в Дітройті, п. Іван Іванчук, покликаючи, між іншим, на постанову і апелю головної канцелярії УККА, щоб дохід з Шевченківських імпрес обов'язково призначати на працю УККА. Він теж подав деякі факти заповідної праці УККА і зважав посилити в нашій громаді збірку Національного Фонду і не слухати напестів підступних людей, які у своїй впертості не хочуть розуміти великої ваги політичної праці УККомітету, спрямованої до здійснення тих ідеалів, за які мучився Тарас Шевченко. Відспівання національного гимну закінчило святочну академію, яка була влаштована з рамені Філії УККА в Дітройті.

На святочну академію завітав, представник „Дітройту Ньюс“ Джан Найдух і подав обширний звіт з Шевченківського свята, заявляючи у пресі, між іншим, що „в неділю, 11 березня 1951 р. в аудиторії Українського Народного Дому при Мартині вул., відбулася святочна імпреза в честь великого поета і генія України, яка рівночасно була демонстрацією, зверненою проти комуністичної Росії, яка насильно завоювала український нарід а тепер намагається завоювати цілий світ“.

Н. П.

НЮ ГЕЙВЕН, Конн.
Концерт „Бандуристів“

По успішному турне українського хору „Бандуристів“ під управою В. Божика у східній Канаді — завістив він заходома УКК 11. п. м. і до Ню Гейвена, Конн. Високий містечний рівень, що його заперезував хор ньюгейвський громади — вповні виправдує ці всі голоси захоплення, що їх помістила канадійська і американська преса тих усіх міст, де лих хор давав зразок своїх вмістостей. Не диво, що хор запросили у Канаді на виступи перед парламентарістами чи на відкриття з'їзду ліберальної партії.

Невже й можна дивуватися, що й у Ню Гейвен не хотіли слухачів випустити хористів зі сцени? І це не лиш українці, але й американці, що в дуже поважній кількості прибули на цей концерт.

Незрівняний чар бандури та зразково виконаний хор — пополнили всіх слухачів. Тимто у виступ бандуристів сповнив не тільки свою мистецьку місію, але — що важливе — пропагандив. Як невідомо тому Кошицю — так тепер „Бандуристи“ приховують до себе увагу мистецьких кіл Америки, та успішно пропагують українську пісню, український стрій та українське ймення.

Першу частину концерту — присвячену пісням релігійного характеру — почали „а капелла“ молитвою Кошиця і К. Стеценка. Наступні пісні — виконані вже й у супроводі бандури — висказали з місією велику зміну колориту пісні, силі хор — динаміки, що в цій частині концерту найбільше майло підкреслювали „Почаївський“ — М. Леонтовича. Масстатично — спокійний характер Стеценка „Над річкою над Дніпром“ — найшов свій повний вислів у ніжних тонах бандури, та глибокі басових сочистях партії. По першу частину закінчено музичною з „Запорожця“ Гулака-Артемювського; відомий наш оперний співак І. Зайферт за презентувався у цій арії у повності свого талану. Не уступали йому й інші солісти.

„Пісня про Байду“ Г. Хоткевича — яка розпочала другу частину концерту — українських історичних пісень — стане, мабуть, основою залізного репертуару хору. У цій пісні бандура виходить на перший план, вона активізує пісню, віддає драматизацію слів — так, що й чужинець, що й не розуміє тих слів, відчував у звуках бандури кожний зворот, кожне речення, цілу дію і трагедію українського отамана. Хор піднімається тут на свій найвищий рівень; так і чути глибоке зіспівання з інструментом, а диригент уміє з цього хору виділити й ніжні „п'яна“, й грізні „форта“, й вміє надати словам життя. Глибокого враження цієї думи — не затруті і чергові пісні — „Думи“ — Шевченка, чи „Пісня про Нечая“ — О. Кошиця, чи історичні пісні К. Стеценка („Чорна хмара“ і „Гей, злетіли славі орли гайдамаки“); ще може лиш П. Ніщинського „Ой, закувала та сива зазуля“ — на мить викличе зіспоминів велич „Байди“ — але тут і чути вже інший характер композицій; відчувається, що бандура не стоїть на першому плані.

Третя частина концерту — українські народні пісні — найшла найбільше приступу до

слухачів на сцені. Рясний сміх перемішувався з немисльними оплесками, що найбільше ринули бурєю по „Коломийці“ — в ар. В. Гнатюшина.

Внаслідку — виконано м. ін. ефектну у своїй композиції та фактурі „Марш УПА“ — В. Божика.

При кінці концерту представник УКК — інж. Стрибський Б. — іменем УКК та Ню Гейвської громади подякував хорі за мистецьке виведення української пісні та побажав дальших успіхів у праці.

З глибоким вдволенням розходився громада додому. Таких незабутніх хвилин у сучасному важкому житті — мало коли переживається.

Е.

КОГОВС, Н. П.

Віче УККомітету

Заходами відділу УККомітету відбулося в Когове (Ню Йорк) дня 4-го березня 1951 р. велике віче для Когове і околиці. В год 3:30 пополудні відкрив його в селі Українського Народного Дому голова місцевого відділу УККомітету п. Петро Бачинський і покликав до поченої президії о. Михайла Мартинюка, пароху з Когове та о. Іванішия з Трой.

Добре продумане вступне слово виступив о. М. Мартинюк, який представив учасникам представника УККомітету з Ню Йорку п. В. Мудрого, а цей знов представив у довший доповіді завдання УККомітету та позначив учасників із всесторонньою його діяльністю. З черги промовляли: інж. Ракочий про обов'язки жертвенності американських українців на політичну акцію в користь визволення українського народу й адв. Топорович про важкий історичний шлях українського народу. На закінчення промовив о. Іванішия, визнаючи до помертві. Віче закінчилося відспіванням українського гимну. По вічу відбулася збірка на Народний Фонд, що дала суму 133 долари.

К. П.

РОЛЯ ЖОВКВИ В „ВЕЛИКИХ ДРУЖБІ“

У Жовкві агітатор А. Медвідь дав цінний доповідь, першою з яких була доповідь „Про велику дружбу українського і російського народів“ та про те, яку роль в тій „дружбі“ відіграла Жовква. В Жовкві, казав він, в 1706-7 рр. містився головний штаб Петра І. „Провісники російської війни у тяжку годину прийшли на допомогу українським братам, коли в 1704 р. на Лівій у Жовкву напали шведські війська Карла XII. З допомогою російських воїнів шведи були вигнані... У першу світову війну Жовква знову побачила російських братів. Хлібом і сіллю зустрічала населення цього міста воїнів-визволителів з 1935 і 1944 рр. Допомога російського народу сприяла розвитку економіки району. В Жовкві с кіно, 2 бібліотеки, вечірня школа робітничої молоді...“

ВИШІ КІЛ ВОЯКІВ БУДЕ ВІДБУВАТИСЯ В ГАВАЯХ

Вашингтон. — У столиці Гаваїв, Гонолуло, створено новий центр для вишколу піхоти з усіх сторін Злучених Держав, як про це повідомляє командуючий генерал американської армії на Тихому океані, Генрі С. Оранд. На початку буде в бараках Оагу 5,000 рекрутів, а з часом школа зросте до 13,500 воїнів. Перший транспорт з 1,700 рекрутів без вишколу виїде зі ЗДА 31 березня, а потім будуть відправляти туди нові транспорти ще дві неділі. Вони перебувають у Гаваях 14 тижнів, а після вертання до ЗДА. Це робиться тому, щоб при звичаї воїнів до зміни клімату.

ВСТУПАЄ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ

ГРАМАТИНА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ
— зладив —
ОЛЕКСАНДЕР ПАВЕНКО
Це підручник для середніх шкіл і для самоосвіти.
— Ціна \$2.00 —
Замовляйте у:
"СВОБОДА"
P. O. Box 346,
Jersey City 3, N. J.

КОМУНІКАТ

у справі відзначення двадцяти-п'ятої трагічної смерті
СИМОНА НЕГІНОРИ

Голови Визволеного Українського Самостійного Соборного Держави

Український Конгресовий Комітет Америки оцінює подвиг загального відома всім українцям, українським організаціям та установам в ЗДА, що на день 25 травня ц. р. припадає дата великого загально-національного значення: Дев'ятнадцята Річниця Трагічної Смерті Світлої Пам'яті Симона Негінори, Голови Директорії й Головного Отамана Військ Української Народної Республіки, що впав жертвою більшовицького терору.

Для належного відзначення і вшанування цієї річниці, з ініціативи Об'єднання Б. Вояків Українців в Америці, створено Громадський Комітет під головуванням Генштабу Генерал-Поручника Павла ІІІ андрюка. Цей Комітет звернувся до всього українського суспільства окремим закликом.

Український Конгресовий Комітет Америки на своєму засіданні, дня 2. лютого ц. р., ухвалив прийняти протекторат над акцією згаданого Громадського Комітету на терені ЗДА, щоб в цей спосіб виявити пошану до пам'яті великої постаті будівничого Української Держави.

З того приводу Український Конгресовий Комітет закликає всі Філії й Відділи, а де таких нема, Об'єднані й Центральні Комітети або інші громадські організації, щоб перенесли ініціативу в справі вшанування урочистих анадемій або інших відповідних імпрес, цілком якими буде віддання шани пам'яті Великого Сина Українського Народу. Заклик і дальші вказівки будуть видані Громадським Комітетом.

Ню Йорк 15. березня 1951.

Український Конгресовий Комітет Америки.

КОМУНІКАТ

ГОЛОВНА УПРАВА ОРГАНІЗАЦІЇ ОБОРОНИ ЧОТИРЬОХ СВОБІД УКРАЇНИ

повідомляє українське громадянство, що при Головній Управі організовано

УКРАЇНСЬКИЙ НЕДІЛЬНИЙ НАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Завдання університету ознайомити ширші кола українського громадянства з українською світоглядом та ідейно-політичною проблематикою, а також з основами українознавства.

Випадки даватимуть професори високих шкіл щонеділі від години 6-ої до 8-ої вечора в приміщенні ООЧСУ при 123, 2-га Евеню в Ню Йорку.

Першу лекцію на тему:

„БОЛЬШЕВИЗМ — СИНТЕЗА МАРКСИЗМУ І МОСКОВСЬКОГО ДУХА“

прочитав доц. ЮРІЙ БОБРОВСЬКИЙ, 25. березня.

Після чергових викладів буде подано в пресі.

І. М. Білинський
Голова

Доц. Ю. Бобровський
Культ.-освіт. Референт

Великодні картки

можна вже набутти.

Картки в українським стилі, роботи Анастасівського, з ковертами.

Ціна 10 центів одна.

Замовлення виконуємо негайно.

„СВОБОДА“

P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J.

Виповніть і витіть нижчий купон та вишліть його на адресу:

„СВОБОДА“, P. O. BOX 346, JERSEY CITY 3, N. J.

Прошу мені прислати Великодні Картки, на що залучаю суму

Гм'я й прізвище

Адреса

УВАГА! — НЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯ!

КОМІТЕТ ОБ'ЄДНАНИХ АМЕРИКАНСЬКО УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ
МІСТА НЮ ЙОРКУ

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ІМ. ШЕВЧЕНКА

— влаштовують —

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 1. КВІТНЯ 1951

в залі Commercial High School of Needle Trades

225 W. 24th Street, New York City

Величавий Концерт

для вшанування 137-их роковин народження

ТАРАСА ГРИГОРОВИЧА ШЕВЧЕНКА

Початок в год. 6:30 ввечері.

В програмі приймають участь визначні наукові і мистецькі сили та відомий ньюйорський хор „Думка“.

ЖОРСТОКІ СВІТАНКИ

РОМАН (у двох частинах)

кожна по 235 сторінок разом 470 сторінок опрацьованих в твердій позолотній оправі.

Написав СТЕПАН ЛЮБОМИРСЬКИЙ.

Ціна \$3.25.

Замовлення враз з належністю слати до:

„СВОБОДА“

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, 3, N. J.

ПОВІДОМЛЕННЯ

NEW YORK, N. Y.
Tel. ORchard 4-2500